

Ján Budaj: Ešte stále je tu teda reálna situácia: vy idete ráno za Adamcom, ktorý vytvoril takúto koncepciu, od ktorej zrejme tak ľahko neustúpi.

(R. Palouš, J. Křížan a V. Hanzel vyzývajú Václava Havla, aby přečetl návrh dopisu KC OF předsedovi federální vlády L. Adamcovi.)

Václav Havel: My jsme tu situaci všemožně analyzovali a zjistili jsme, že na nás sehráli velikou komedii prostě, jejímž smyslem bylo, aby Adamec byl prezidentem a jinej komunista předsedou federální vlády. A ta komedie byla přesně zrežírovaná a nezdá se mi, že jsme tam reagovali špatně. Tím, jak jsme tam vykřikovali: »Jedeme na Hrad!« jsme je zmátli a tak. Ale nic se zatím nestalo. A my musíme promyslet všechny možné alternativy. Tady jsme si je promýšleli. Bylo jich asi třicet nebo kolik a postupně jsme je zužovali, zužovali, zužovali, až jsme se dopracovali k jakémusi postoji, který je vyjádřen tím dopisem, který tu je napsán pouze nanečisto, tím dopisem, který byl myšlen jako společný dopis vás a nás předsedovi vlády a ve kterém jsme mu psali tohle. Mám to teda přečíst? Skrývají se za tím různé úvahy taktické a strategické a koncepce o prezidentech a předsedech vlády, ale zdálo se nám, že v tuto chvíli je nejtaktičtější udělat toto. Napsali jsme teda:

Pane předsedo,
KC OF a KV VPN za účasti ústředních tajemníků ČSL a ČSS – to jsou strany, že ano, naše – dlouho a velmi odpovědně jednaly o průběhu – »jednaly«
musíme opravit –

Vladimír Hanzel: Tam je dvakrát jednání, ano.

Václav Havel: – smyslu a dosahu dnešního jednání delegace KC OF s Vámi. Nakonec dospěly k tomuto stanovisku. Jelikož OF a VPN zahájily před deseti dny jednání s Vámi – tam byl Jano, že ano, takže píšeme OF a VPN – a spatřují ve vás v tuto chvíli záruku kontinuity státní moci, nemohou o pokračující rekonstrukci federální vlády a o eventuální osobě prezidenta republiky jednat s nikým jiným než s Vámi.

Proto Vám předkládáme zredukovanou podobu týchž návrhů, které jsme Vám už předložili. Jsou to tyto návrhy: další představitel ČSS a ČSL místopředsedy vlády; ekonom dr. Vladimír Dlouhý, člen KSČ, místopředsedou vlády s dohledem na ekonomickou sféru; Jiří Dienstbier ministrem zahraničí; dr. Václav Klaus ministrem financí; Petr Miller z ČKD Praha ministrem práce a sociálních věcí a – teď Slovák – ministrem paliv a energetiky.

Pokládali bychom za neodpovědné neupozornit Vás v této souvislosti na to, že Vaše eventuální kandidatura na funkci prezidenta se nesetká s příznivým ohlasem veřejnosti. Tím

spíše ne, že OF a VPN Vám pro tuto funkci podporu nemohou dát. Pokud podáte i po tomto dopise demisi, o níž jste v úterý 5.

prosinec mluvil, své návrhy zveřejníme, aby občané sami mohli posoudit jejich přiměřenost a konstruktivnost.

Je to – ještě snad to jsme neřekli – je to pod velkým tlakem veřejnosti, která prostě chce, abysme hned vzali celou vládu do svých rukou. V podstatě, když [to] řeknu zkráceně, ty všechny svodky co nám říkají. Nám se to nezdá možné, nám se zdá, že můžeme jakousi smysluplnou vládu i s ekonomickou koncepcí a se vším udělat, řekněme, šedesátý den, ale že v tuto chvíli můžeme do jakési Adamcovy vlády s mnoha komunisty tam jsoucími, který tam už byli předtím, maximálně nasadit jakýsi jádro našich lidí, kteří budou přichystávat půdu pro nástup těch svých kolegů, který by byli pak v té vládě opravdu dobré. A zjistili jsme, že v tuto chvíli my ho musíme přitlačit ke zdi. Když on podá demisi, tak nastane jakýsi výbuch, protože my zveřejníme své návrhy ve všech novinách a v televizi a každý řekne, aspoň v Čechách a na Moravě: Vždyť ty návrhy jsou tak mírnoučké a tak konstruktivní, proč ten člověk na to nepřistoupil?! A on nebude už moct být ani prezidentem a ani předsedou vlády.

Ján Budaj: A ak nepodá?

Václav Havel: A když demisi nepodá, zveřejníme ne tento dopis, ale prostě jakousi zprávu o těch návrzích, které jsme mu dali, a on ať dělá, co chce. On ji s největší pravděpodobností podá, tu demisi. A buďto pověří prezident sám od sebe někoho jiného a nebo se nás zeptá, koho chceme. Někoho, kdo by byl schopen přijmout naše další návrhy na sestavení federální vlády. My musíme podat někoho takového, kdo by byl v souladu s naším potenciálním kandidátem na prezidenta, protože stále je tam ten úkol, že jeden má být Čech a jeden Slovák, že ano.

Vladimír Hanzel: Je otázka, koho by chtěli Slováci za prezidenta?

Václav Havel: A jde o to, koho vy cítíte jako možného Slováka v eventuální funkci ministerského předsedy v souvislosti s nějakým Čechem, kterýho myslíte. A koho naopak myslíte za Slováka prezidenta v kombinaci s nějakým Čechem, kterýho myslíte, abysme obě ty možnosti měli v kapse, protože se nás na to klidně můžou zejtra zeptat.

Ján Budaj: Ja by som si dovoľil ešte pred tým povedať jednu výhradu k istej inkonzistencii už toho nášho uvažovania za tie rýchlo letiace dni. Takisto aj v Bratislave bola predstava, že táto ponuka do úradníckej vlády bude kompromisom, že tam nepôjdu tí čelní reprezentanti, aby sa akoby nevystrieľali, keď príde k tej skutočnej vláde. Ale to mám pocit, že čoraz viac sa táto predstava politická rozpadá. Vlastne tá predstava tej odborníckej vlády, vlády nejakých

expertov, ktorí tu začnú rekonštruovať už čosi. Skôr sa zdá, že do tých volieb je potrebná vláda ľudí, na ktorých je spoľahnutie, že nepríde tam k nejakému koalíčnému zoskupeniu znovu stránkov, ktorí medzitím by mali čas na to, aby rekonštruovali komunistickú stranu v nejakej modernejšej podobe. A že nenastúpi tu nejaká zvláštna Obroda alebo čosi také. Na to šesť mesiacov im stačí, ak by oni, tí ministri, urobili isté naozaj pružné opatrenia.

Takže v Bratislave čoraz viac sme sa prikláňali k tej predstave, že sme sa obzerali okolo seba, že ponuky z vlády boli oveľa konkrétnejšie, skorej pred vašimi. U nás predseda vlády nebrunátnel, alebo títo ľudia. Oni skutočne úprimne sa okolo seba obzerali a nenachádzali nikoho, kto by nemal na krku Babinského, alebo kto by ako tak vedel artikulovať svoje predstavy. A ochotne by v podstate boli prijímali naše ponuky. Nešli sme do toho, pretože sme jednali v kontextu s vaším postupom a tiež sme boli toho názoru, že vystrieľať sa v takejto polovičatosti nemá význam. A predstava, že oni by ustúpili aj v zásadných veciach – to znamená predsedu vlády a väčšinové zloženie vlády – vyzerala ešte pred niekoľkými hodinami ako politicky nerealistická. Dneska v Bratislave to nie je také nerealistické a zdá sa, že v Prahe takisto.

Vladimír Hanzel: Hm. Ta národní vláda ano.

Ján Budaj: Takže opustíme tu predstavu, že do vlády majú byť nastrčení iba nejakí naši...?

Václav Havel: My jsme ji opustili včera asi v jedenáct hodin a dopracovali jsme se k tomu pod tlakem veřejnosti, která šíleně chce, abysme šli do vlády v nějaký podobě, a která prostě je disgustovaná z toho, že tam furt je Adamec a furt nějaký jeho lidi. Tak pod tlakem této lidové vůle a pod tlakem vlastních úvah a našich odborníků a podobně jsme se dopracovali k té koncepci, že v této první přechodné vládě by bylo jakési kukaččí hnízdo a jakési takový první hlídky lidí, který by setrvali do té budoucí lepší vlády a připravovali jí tam půdu. A z toho jsme komponovali i ty konkrétní návrhy, co se týče těch jmen. S tím úmyslem, že to budou vlastně zárodky budoucí pořádné vlády, jiné než jejich. A k tomu jsme se dopracovali včera, to jsme ještě vůbec nevěděli předevcírem, že se k tomu dopracujem.

Ján Budaj se zeptal na vztah Občanského fóra k řediteli Prognostického ústavu ČSAV Valtru Komárkovi a navrhl, aby se ho OF a VPN pokusily prosadit na funkci předsedy federální vlády. Václav Havel poukázal na to, že Komárek není – podle názoru všech ostatních ekonomů z Prognostického ústavu – pro tuto funkci vhodný. Po Adamcově demisi jej Občanské fórum hodlá doporučit – a má již jeho souhlas – do funkce místopředsedy federální vlády orientovaného na ekonomiku.